

340.12
П68

ПРАВО І ПРОГРЕС

ЗАПИТИ
ГРОМАДЯНСЬКОГО
СУСПІЛЬСТВА

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ДЕРЖАВИ І ПРАВА імені В. М. КОРЕЦЬКОГО

**ПРАВО
І ПРОГРЕС:
запити
громадянського
суспільства**

За загальною редакцією Н. М. ОНИЩЕНКО

---

*ПРОЄКТ
«НАУКОВА КНИГА»*

КИЇВ • НАУКОВА ДУМКА • 2020

А в т о р и :

*Ю. С. Шемшученко, Н. М. Оніщенко, Н. М. Пархоменко, С. В. Бобровник,
Р. П. Луцький, Т. С. Подорожна, Т. І. Тарахонич, О. Л. Богініч, О. Л. Львова,
Л. О. Макаренко, В. А. Січевлюк, С. О. Сунегін, В. Ю. Васецький*

У монографії зосереджено увагу на розгляді таких феноменів, як право і прогрес. Окремий вектор присвячений актуальності права та його ролі в процесах право-державозмін. Певна увага приділена питанням теоретико-методологічних засад правової культури і правового прогресу, ідеологічним чинникам прогресу та шляхам подолання регресивних явищ. Акцентована роль громадянського суспільства в процесах правових прогресивних змін.

Монографія розрахована на широке коло читачів, серед яких: науковці, політики, юристи-практики, докторанти, аспіранти, широкий загал громадянського суспільства.

Р е ц е н з е н т и :

О. В. Скрипнюк — доктор юридичних наук, професор, академік НАПрН України, заслужений юрист України, заступник директора Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України;

А. С. Токарська — доктор юридичних наук, професор кафедри теорії та філософії права Навчально-наукового інституту права та психології Національного університету «Львівська політехніка»;

Б. В. Малишев — доктор юридичних наук, доцент, заслужений юрист України, професор кафедри теорії держави та права Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Рекомендовано до друку вченою радою Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України (протокол № 8 від 12 вересня 2019 р.)

***Оригінал-макет підготовлено за кошти Цільової комплексної програми
«Створення та розвиток науково-видавничого комплексу
НАН України»***

Науково-видавничий відділ літератури з економіки,
історії, філософії та права

Редактор *М. М. Ломонос*

© Ю. С. Шемшученко, Н. М. Оніщенко, Н. М. Пархоменко, С. В. Бобровник, Р. П. Луцький, Т. С. Подорожна, Т. І. Тарахонич, О. Л. Богініч, О. Л. Львова, Л. О. Макаренко, В. А. Січевлюк, С. О. Сунегін, В. Ю. Васецький, 2020

© НВП «Видавництво “Наукова думка” НАН України», дизайн, 2020

ЗМІСТ

Передмова <i>Ю. С. Шемиученко</i>	3
Розділ 1. ПРАВО І ПРОГРЕС: ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ	5
1.1. Актуальність права: здатність до прогресивних змін. <i>Н. М. Оніщенко</i>	5
1.2. Правова культура і правовий прогрес: теоретико-методологічні питання визначення. <i>Л. О. Макаренко</i>	28
1.3. Право: ідеологічні чинники прогресу і регресу. <i>О. Л. Львова</i>	46
1.4. Моральні засади правового прогресу: соціальний вимір. <i>С. О. Сунегін</i>	73
1.5. Поступальний розвиток права України: історичний контекст. <i>В. Ю. Васецький</i>	133
1.6. Компроміс і конфлікт у праві як вияв прогресивного розвитку правової сфери суспільства. <i>С. В. Бобровник</i>	143
Розділ 2. ПРАВО І ПРОГРЕС: ПРАКТИЧНІ ДЕТЕРМІНАНТИ	194
2.1. Якість правового регулювання в умовах прогресивних змін. <i>Т. І. Тарахонич</i>	194
2.2. Правовий прогрес, правова стратегія та правова реформа як інструменти конституціоналізації правового порядку. <i>Т. С. Подорожна</i>	210
2.3. Ефективність сучасного позитивного права: прогресивні тенденції. <i>Р. П. Луцький</i>	232
2.4. Запити громадянського суспільства та категорія «правова суб'єктність»: актуальні напрямки загальнотеоретичного пізнання. <i>В. А. Січевлюк</i>	277
2.5. Вплив права сили на прогрес права: окремі питання теорії. <i>О. Л. Богініч</i>	310
2.6. Чинники правового прогресу. <i>Н. М. Пархоменко</i>	330
Список використаної літератури	346